

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. lapkričio 9 d. Nr. 21RE3-168(AG3-140/25-2023)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Lino Dagio (pranešėjas), Vaidos Paurienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos E. K. (*duomenys neskelbtini*) skundą dėl atsakovės Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus sprendimo neskirti kompensacijų už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja E. K. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Pareiškėja) 2023 m. spalio 9 d. patikslintu skundu „Dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės paramos ir rūpybos skyriaus 2023-08-17 dienos sprendimo Nr. V4-2207 neskirti man kompensacijos už šildymą man nuosavybės teise priklausančiam butui, adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiai“ (toliau – ir skundas) kreipėsi į Komisiją prašydama pripažinti Telšių rajono savivaldybės administracijos (toliau – ir Atsakovė arba Administracija) Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus 2023 m. rugpjūčio 17 d. raštą Nr. V4-2207 „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – ir Raštas) neteisėtu ir nepagrįstu.

Pareiškėja pažymėjo, kad dėl Administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus (toliau – ir Skyrius) sprendimo neskirti jai kompensacijos už šildymą jai nuosavybės teise priklausančiam butui adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiai (toliau – ir Butas), kreipėsi 2023 m. gegužės mėn. į Komisiją su skundu, kuris buvo tenkintas ir administracinio ginčo byloje Nr. AG3-64/25-2023 Komisija 2023 m. birželio 2 d. sprendimu Administraciją įpareigojo jos prašymą dėl kompensacijos už šildymą skyrimo nagrinėti iš naujo.

Pareiškėja nurodo, kad ji 2023 m. liepos 20 d. Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (toliau – SPIS) gavo pranešimą, kad jos prašymas skirti kompensaciją buto šildymui netenkintas. Pareiškėja, nesulaukusi Atsakovės oficialaus rašto apie kompensacijos neskyrimą, 2023 m. rugpjūčio 11 d. elektroniniu paštu kreipėsi į Administracijos Skyrių su paklausimu apie tai, kada bus atsiųstas oficialus raštas. 2023 m. rugpjūčio 18 d. elektroniniu paštu Pareiškėja gavo minimą skundžiamą Raštą.

Pareiškėja nesutinka su Rašte nurodyta informacija, kad Pareiškėjos faktinė gyvenamoji vieta ir socialinės priežiūros paslaugos teikiamos kitu adresu, t. y. (*duomenys neskelbtini*), Telšiai. Nurodo, kad minėtas butas yra jos mamos ir ten jai tokios paslaugos nėra teikiamos. Taip pat Pareiškėja paaiškina, kad tėvo susitikimai su Pareiškėjos vaiku vyksta jai nuosavybės teise priklausančiame Bute arba esant geram orui – lauke. Pareiškėjai nesuprantama, kodėl ir kaip teikiama konfidenciali informacija apie šeimą.

Taip pat Pareiškėja nurodo, kad š. m. birželio 7 d. Administracijos Skyriaus prašymu pateikė mokėjimo lapelius už komunalines paslaugas (šaltą vandenį, elektrą, šildymą) už 2022 m. spalio – 2023 m. balandžio mėnesius. Administracijos Skyrius, Pareiškėjos teigimu, vertino tik suvartojamus

elektros energijos bei karšto vandens kiekius. Pareiškėjai nesuprantama kodėl nebuvo vertinami šalto vandens kiekiai. Paaiškina, kad vonios kambarys nėra įrengtas, todėl maudytis eina pas savo mamą, vaiko be priežiūros nepalieka, maisto ruošimui naudoja tik šaltą vandenį. Pareiškėjai nesuprantama, pagal kokius kriterijus vertinami suvartotos elektros energijos bei vandens kiekiai ir kelia klausimą ar yra prievolė gyventi netaupant ir vartojant didelius kiekius elektros bei vandens išteklius. Nurodo, kad dėl gaunamų mažų pajamų (200 Eur vaiko išlaikymui bei socialinę pašalpą) yra priversta taupyti, nes sumokėjus mokesčius už komunalines paslaugas, nepakanka pinigų maistui.

Pareiškėja nesutinka su Rašte nurodytais teiginiais, kad ji nesudaro Skyriaus darbuotojams sąlygų atlikti jos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą. Komentuodama teiginius, jog, remiantis buities tyrimo aktais, surašytais 2023 m. gegužės 11 d. ir gegužės 31 d., į Buto patalpas Administracijos Skyriaus darbuotojų niekas neįsileido, kad buvo skambinta Pareiškėjai, tačiau telefonas buvo išjungtas ir susisiekti nepavyko – Pareiškėja nurodo, kad tuo metu ji galimai buvo sode, kur prastas telefoninis ryšys.

Atkreipia dėmesį į tai, kad Komisijos sprendimas byloje Nr. AG3-64/25-2023 buvo priimtas š. m. birželio 2 d., o Rašte teigiama, kad sprendime neskirti kompensacijų už būsto šildymą, karštą vandenį ir geriamąjį vandenį priimtas vadovaujantis Administracijos Skyriaus darbuotojų š. m. gegužės 11 d. ir gegužės 31 d. surašytais buities tyrimo aktais. Pareiškėja akcentuoja, kad po Komisijos 2023 m. birželio 2 d. priimto sprendimo Administracijos Skyriaus darbuotojai su ja nei sykio nebuvo susisiekę, nederino laiko dėl buities tyrimo akto surašymo. Priešingai, pasak Pareiškėjos, ji savo iniciatyva, nesulaukusi Atsakovės naujo sprendimo, 2023 m. liepos 13 d. elektroniniu paštu kreipėsi į Administracijos Skyriaus darbuotoją I. Ž. (*duomenys neskelbtini*), klausdama, kada bus priimtas sprendimas dėl kompensacijų skyrimo ar neskyrimo.

Atsakovė atsiliepimu nesutinka su Pareiškėjos skundu ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime Atsakovė nurodo, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 25 straipsnio 5 punkte piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą. Pažymi, kad Pareiškėja nei vieno karto nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. gegužės 31 d. nesudarė galimybių Administracijos Skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą Pareiškėjos deklaruotame Bute.

Pasak Atsakovės, Skyrius, vykdydamas Komisijos 2023 m. birželio 2 d. sprendimą Nr. 21RE3-75(AG3-64/25-2023) administracinio ginčo byloje Nr. AG3-64/25-2023, išnagrinėjo Pareiškėjos pateiktus dokumentus gauti būsto šildymo išlaidų, karšto vandens išlaidų ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas (toliau kartu – ir kompensacijos), taip pat įvertino naujai surinktą informaciją ir vadovaujantis Įstatymo 25 straipsnio 5 punktu bei Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punktu priėmė sprendimą netenkinti Pareiškėjos 2023 m. balandžio 30 d. pateikto prašymo. Informacija apie prašymo netenkimą ir aukščiau minėtų kompensacijų neskyrimą Pareiškėjai pateikta skundžiamu Raštu.

Atsiliepimu ir kartu su juo pateikiamais priedais Atsakovė pateikia chronologinę bendravimo ir bendradarbiavimo su Pareiškėja seką nuo 2022 metų rugsėjo mėn. iki 2023 m. rugpjūčio 18 d. pažymėdama, kad Pareiškėja į Atsakovę dėl socialinės paramos ir atitinkamai dėl kompensacijų skyrimo, teikdama atitinkamos formos Prašymus-paraiškas piniginei socialinei paramai gauti (toliau kartu – ir Prašymai) į Skyrių kreipėsi 2022 m. rugsėjo 30 d., 2022 m. gruodžio 22 d. ir 2023 m. balandžio 30 d. Iš atsiliepimo taip pat galima suprasti, kad visais paminėtais atvejais kompensacijos Pareiškėjai nebuvo skiriamos dėl tos pačios aplinkybės – kad Pareiškėja savo Prašymuose nurodė neteisingą informaciją apie savo gyvenamąją vietą bei nesudarė sąlygų Skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą Pareiškėjos Bute (*duomenys neskelbtini*), Telšiai), už kurią prašoma kompensacijų.

Atsiliepime Atsakovė, kaip reikšmingą aplinkybę, nurodo faktą, kad Pareiškėja dėl kompensacijų skyrimo kreipėsi 2022 m. rugsėjo mėnesį ir kad nagrinėjant šį prašymą Pareiškėjai buvo

pateikta išsami informacija ir nurodytos pareigos, kurias asmuo privalo atlikti siekdamas gauti socialinę paramą, taip pat tai, kad Pareiškėjai buvo žinomos vėliau jos pateiktų Prašymų netenkinimo priežastys. Pažymi, kad siekiant tinkamai įvertinti visą asmens, siekiančio gauti socialinę paramą, situaciją, 2022 m. gruodžio mėn. buvo atliktas buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimas ir surašytas Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas (toliau – Patikrinimo aktas), nors į butą tuo metu patekti nepavyko. Taip pat atsiliepiame pažymima, kad priimant sprendimą neskirti Pareiškėjai Kompensacijų pagal jos 2022 m. rugsėjo mėn. prašymą, buvo įvertinta Telšių socialinių paslaugų centro 2022 m. rugsėjo 23 d. rašte pateikta informacija, t. y., kad Pareiškėjos šeimai prašoma paskirti paslaugas į namus ir socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslaugas adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, t. y. ne Buto adresu.

Atsakovės atkreipia dėmesį, kad Pareiškėja 2022 m. gruodžio mėn. pateikusi prašymą piniginei socialinei paramai gauti kartu nepateikė duomenų apie gaunamas pajamas vaiko išlaikymui. Paprašius pateikti šią informaciją, Pareiškėja nurodė, kad gautos išmokos vaiko išlaikymui už 2023 m. kovo, balandžio ir gegužės mėnesius yra 729 Eur, o Atsakovės Skyriaus darbuotojai gavę banko išrašus apie Pareiškėjos gaunamas pajamas per šį laikotarpį nustatė, kad Pareiškėjos gaunamos pajamos sudarė 815 Eur. Dėl to Atsakovė teigia, kad Pareiškėja nurodė neteisingą informaciją ne tik apie savo gyvenamąją vietą, bet ir apie gaunamas pajamas.

Taip pat Atsakovė pažymi, kad siekiant nustatyti Pareiškėjos teisę į kompensacijas, Administracijos Skyriaus specialistai laikotarpyje nuo 2022 m. gruodžio 6 d. iki 2023 m. kovo 17 d. 3 kartus apsilankė Pareiškėjos deklaruotu gyvenamosios vietos adresu, tačiau į Pareiškėjos Butą nei karto nepavyko įeiti ir atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo. Pasak Atsakovės, surašyti 2022 m. gruodžio 6 d., 2023 m. kovo 1 d. ir kovo 17 d. Patikrinimo aktai, kuriuose užfiksuota, kad Bute nieko nebuvo rasta, į telefoninius skambučius Pareiškėja neatsiliepė. Pažymi, kad 2023 m. kovo 1 d. nepavykus įeiti į Pareiškėjos Butą, buvo apklausti šalia esančios kirpyklos darbuotojai apie Buto gyventojus. Pasak Atsakovės, kaimynai teigė, jog Bute niekas negyvena, tačiau Skyriaus darbuotojams nuvykus į Pareiškėjos motinos butą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, ir nepavykus susiekti su šio buto gyventojais, kaimynai teigė, jog bute gyvena mama ir dukra su dukros mažamečiu vaiku. Tai užfiksuota 2023 m. kovo 1 d. Patikrinimo akte.

Pareiškėja 2023 m. balandžio 30 d. per SPIS sistemą pateikė prašymą-paraišką gauti kompensacijas už 2022 m. spalio, lapkričio, gruodžio mėn. bei 2023 m. sausio, vasario, kovo ir balandžio mėn. Įvertinant tai, jog Pareiškėja nesudarė sąlygų atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo jos deklaruotos gyvenamosios vietos adresu bei siekiant tinkamai išsiaiškinti ar Pareiškėja gyvena deklaruotu adresu, Skyriaus darbuotoja Pareiškėjos paprašė pateikti sąskaitas už komunalinius patarnavimus. Anot Atsakovės, Pareiškėjos pateiktose sąskaitose nurodyti labai maži sunaudoti elektros energijos ir karšto vandens kiekiai, daugiau suvartojama šalto vandens. Socialinės paramos ir rūpybos skyrius 2023 m. birželio 28 d. raštu kreipėsi į UAB „Litesko“ filialą „Telšių šiluma“, kurio prašė pateikti informaciją, kokių adresu yra siunčiamos atsiskaitymo sąskaitos už Butą, taip pat prašoma atsiųsti atsiskaitymo sąskaitų kopijas už 2023 m. rugpjūčio ir rugsėjo mėn. Gautas UAB „Litesko“ atsakymas, kad sąskaitos už UAB „Litesko“ filialo „Telšių šiluma“ suteiktas paslaugas Butui, yra siunčiamos adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, taip pat pateiktos atsiskaitymo sąskaitų kopijos už 2023 m. rugpjūčio ir rugsėjo mėn. Iš aptartų dokumentų Atsakovė daro išvadą, kad Bute nėra naudojamas karštas vanduo.

Skyriaus darbuotojai 2023 m. gegužės 11 d. ir 2023 m. gegužės 31 d. buvo nuvykę Buto adresu atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimų, tačiau patekti į Buto vidų taip pat nepavyko, buvo surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktai Nr. 10797-103 (2023 m. gegužės 11 d.) ir Nr. 12583-106 (2023 m. gegužės 31 d.).

Pasak Atsakovės, vadovaujantis surinkta informacija ir tuo, jog Pareiškėjos nurodytu deklaruotos gyvenamosios vietos adresu nepavyko atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo Skyrius Raštu Pareiškėją informavo, jog Pareiškėjos 2023 m. balandžio 30 d. pateiktas Prašymas-paraiška netenkinama ir neskirtos kompensacijos už 2022 m. spalio, lapkričio, gruodžio mėn. bei 2023 m. sausio, vasario, kovo ir balandžio mėn.

Atsakovė akcentuoja, kad vadovaujantis Įstatymo 25 straipsnio 2 punktu pinigine socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti pinigine socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus. Vadovaujantis Įstatymo 25 straipsnio 5 punktu pinigine socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą.

Apibendrinama Atsakovė konstatuoja, kad laikotarpiu nuo 2021 m. rugpjūčio 26 d. iki 2023 m. rugpjūčio 31 d. Skyriaus darbuotojai Pareiškėjos deklaruotos gyvenamosios vietos adresu lankėsi 11 kartų ir nei vieno karto į Butą patekti nepavyko. Taip pat paaiškina, kad 2021 m. apsilankant pas Pareiškėją Bute, Pareiškėjai sutinkant, buvo padarytos Buto nuotraukos, kuriose, Atsakovės nuomone, nėra įrodymų, jog Bute būtų gyvenama arba Butas būtų remontuojamas. Atsakovė taip pat pateikia informaciją, kad socialiniame tinkle „Facebook“ buvo įkelta Buto nuotrauka ir susirašinėjama dėl galimybių nuomotis ar pirkti šias, tariamai, negyvenamas patalpas (ankščiau šioje patalpoje, anot Atsakovės, veikė parduotuvė), taip pat informaciją iš viešosios erdvės apie Pareiškėjos pomėgius fotografuoti. Pažymi, kad Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 11 punkte įtvirtinta nuostata, kad savivaldybės administracija, teikdama pinigine socialinę paramą, turi teisę patikrinusi bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, neteikti kompensacijų ar nutraukti jų teikimą, jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba ją išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba kartu su vienu gyvenančiu asmeniu arba bendrai gyvenančiais asmenimis būste nuolat faktiškai gyvena asmuo (asmenys), kuris (kurie) nėra deklaravęs (deklaravę) gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja.

Atsakovės vertinimu, Pareiškėja, kreipdamasi dėl kompensacijų skyrimo, nesilaikė teisės aktų nustatyta tvarka numatytų pinigine socialinę paramą gaunančių asmenų pareigų, t. y. Skyriui pateikė neteisingą informaciją apie savo faktinę gyvenamąją vietą bei nesudarė sąlygų Skyriaus darbuotojams atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą savo deklaruotos gyvenamosios vietos adresu.

Skundas tenkintinas.

Šioje byloje ginčas kilo dėl Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus 2023 m. liepos 20 d. sprendimo Nr. 7563 (toliau – ir Sprendimas; b. l. 86-87), kuriuo nuspręsta netenkinti Pareiškėjos prašymo ir neskirti jai kompensacijų už būsto šildymą, karštą ir geriamąjį vandenį už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn., vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punktu. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad apie priimtą Sprendimą Pareiškėja buvo informuota per informacinę sistemą (minėta, toliau – ir SPIS) 2023 m. liepos 20 d. informaciniu pranešimu „Prašymas nepatenkintas“. Šiame pranešime nurodoma, kad – „priimtas sprendimas prašymo netenkinti vadovaujantis Įstatymo 23 str. 2 d. 3 p. (pateikta nevisa ar neteisinga informacija teisei į pinigine socialinę paramą nustatyti arba ...)“ (b. l. 31), tačiau šio Sprendimo priėmimo motyvai Pareiškėjai tapo žinomi tik vėliau.

Byloje nustatyta, kad tik 2023 m. rugpjūčio 17 d. raštu Nr. V4-2207 „Dėl informacijos pateikimo“ (minėta, toliau – ir Raštas; b. l. 3, 33, 84), Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyrius, Pareiškėjai prašant, nurodė argumentus, dėl ko jai neskirtos kompensacijos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn., todėl, Komisijos nuomone, būtent dėl to Pareiškėja skunde kelia ne Sprendimo, kuris daro tiesioginę įtaką jos teisėms, o būtent Rašto teisėtumo klausimą. Nepaisant to, šios aplinkybės ir Pareiškėjos skunde suformuluotas reikalavimas netrukdo suvokti keliamo ginčo esmės ir identifikuoti Pareiškėjos siekiamą rezultatą, todėl Komisija šiame sprendime vertins Sprendimo ir Rašto – kaip vientiso administracinio akto, teisėtumą surinktų įrodymų ir ginčo šalių pateiktų argumentų kontekste.

Pirmiausia nagrinėjamo ginčo kontekste paminėtina, kad Pareiškėja Telšių rajono savivaldybės administracijos (minėta, toliau – ir Atsakovė arba Administracija) Socialinės paramos

ir rūpybos skyriui (minėta, toliau – ir Skyrius) 2022 m. gruodžio 22 d. pateikė Prašymą-paraišką skirti jai būsto šildymo išlaidų, karšto vandens išlaidų ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas (minėta, toliau kartu – ir kompensacijos) už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn. (Komisijos sprendimo byloje Nr. AG3-64/25-2023 duomenys; b. l. 20-28). Tačiau Administracijos Skyrius 2023 m. kovo 30 d. raštu Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“ informavo Pareiškėją, kad priėmė sprendimą neskirti Pareiškėjai būsto šildymo, karšto vandens išlaidų kompensacijų už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn. (b. l. 132), Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos įstatymo (minėta, toliau – Įstatymas) 25 straipsnio 2 dalyje (besikreipiantis asmuo dėl paramos gavimo privalo pateikti visą ir teisingą informaciją) ir Įstatymo 25 straipsnio 5 dalyje (besikreipiantis asmuo dėl paramos gavimo privalo sudaryti savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas) nustatytais pagrindais.

Nesutikdama su minėtu Skyriaus sprendimu, Pareiškėja pateikė skundą dėl Skyriaus 2023 m. kovo 30 d. rašto Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“, o Komisija 2023 m. birželio 2 d. sprendimu Nr. 21RE3-75 (AG3-64/25-2023) panaikino Telšių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus 2023 m. kovo 30 d. raštą Nr. V4-981 „Dėl informacijos pateikimo“ ir įpareigojo atsakovę – Telšių rajono savivaldybės administraciją, E. K. (*duomenys neskelbtini*) 2022 m. gruodžio 22 d. Prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti išnagrinėti iš naujo.

Komisijos 2023 m. birželio 2 d. sprendime Nr. 21RE3-75 (AG3-64/25-2023) (toliau – ir 2023 m. birželio 2 d. Sprendimas), be kita ko, buvo nurodyta, kad Įstatymo 25 straipsnio 2 punkte įtvirtintos Pareiškėjos pareigos nevykdymo fakto nebuvo galima konstatuoti, nes minėtoje byloje nebuvo duomenų, jų nepateikė nei Atsakovė, paneigiančių minėtus Pareiškėjos teiginius ir atitinkamai neabejotinai patvirtinančius Atsakovės išvadą, kad Pareiškėja, kreipdamasi dėl paramos už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. vasario mėn., Bute negyveno ir Prašyme nurodė neteisingus duomenis. Tokią Komisijos išvadą patvirtina ir tai, kad Skyriaus darbuotojai apskritai nebuvo patekę į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, gyvenimo ir buitines sąlygų jame nesurašė, tačiau 2023 m. kovo 16 d. lankėsi bute adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, kur buvo Pareiškėja ir jos vaikas, ir Pareiškėja pasirašytinai buvo supažindinta su 2023 m. kovo 16 d. patikrinimo aktu. Kalbant apie paramos prašančio asmens pareigą – sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, Komisija akcentavo, kad pinigine socialine parama teikiama vadovaujantis, be kita ko, bendradarbiavimo ir dalyvavimo principu, reiškiančiu, kad piniginės socialinės paramos teikimas remiasi asmenų, kurie kreipiasi dėl piniginės socialinės paramos, bendruomenės, bendrojo naudojimo objektų valdytojų, nevyriausybinių organizacijų, savivaldybės, valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba, ir kt. principais (Įstatymo 3 straipsnis). Atsakovė nepateikė jokių objektyvių įrodymų, patvirtinančių, kad siekiant patikrinti buitines ir gyvenimo sąlygas minėtame bute, būtų tartasi (susitarta) su Pareiškėja dėl patikrinimo datos ir laiko, kad Pareiškėjai būtų aiškiai, oficialiai priimtinu būdu pranešta apie patikrinimo laiką ir vietą, prievolę vykdyti kompensacijos prašančio asmens pareigas ir galimus padarinius dėl jų nevykdymo. Todėl nesant tokių duomenų, negali būti sprendžiama, kad Pareiškėja pažeidė savo pareigą. Komisija padarė išvadą, jog priimtas sprendimas dėl Pareiškėjos 2022 m. gruodžio 22 d. prašymo skirti jai kompensaciją, yra nepagrįstas faktiniais duomenimis, neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies nuostatų ir trukdantis suvokti Pareiškėjai tokio sprendimo priežastis.

Iš byloje esančių duomenų nustatyta, kad Pareiškėja 2023 m. balandžio 30 d. per SPIS pateikė naują Prašymą-paraišką skirti jai kompensacijas (b. l. 92-94) už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn. Akivaizdu, kad šis pateiktas naujas prašymas buvo teikiamas ne tik dėl kompensacijų skyrimo už 2023 m. kovo-balandžio mėn., bet kartu apėmė ir laikotarpį (2022 m. spalio mėn. – 2023 m. vasario mėn.), dėl kurio Atsakovė jau buvo priėmusi sprendimą neskirti kompensacijų, o Komisija šį sprendimą pripažino neteisėtu 2023 m. birželio 2 d. Sprendimu.

Įvertinus paminėtas aplinkybes, Komisija sprendžia, kad dėl šioje byloje nagrinėjamo ginčo Sprendimas yra priimtas tiek vykdant Komisijos 2023 m. birželio 2 d. Sprendimą, tiek Skyriui išnagrinėjus naują Pareiškėjos 2023 m. balandžio 30 d. Prašymą-paraišką dėl kompensacijų skyrimo už laikotarpį nuo 2022 m. spalio mėn. iki 2023 m. balandžio mėn., t. y. apimančią laikotarpį, nurodytą Pareiškėjos 2022 m. gruodžio 22 d. Prašyme-paraiškoje, kurį byloje AG3-64/25-2023 Komisija įpareigojo Atsakovę nagrinėti iš naujo. Todėl Komisija šiame sprendime plačiau nepasisakys dėl tų pačių Administracijos atsiliepime atkartojamų faktinių aplinkybių, kurios jau buvo išnagrinėtos ir dėl jų pasisakyta Komisijos 2023 m. birželio 2 d. Sprendime, tuo labiau, kad pastarojo turinys Atsakovei žinomas. Komisijos vertimu, nagrinėjamo ginčo kontekstui reikšmingi tie Atsakovės veiksmai ir taikytos priemonės, kurių buvo imtasi nagrinėjant Pareiškėjos 2022 m. gruodžio 22 d. Prašymą-paraišką iš naujo, vykdant įsiteisėjusį 2023 m. birželio 2 d. Sprendimą, ir tai, kokias išvadas Administracija padarė, spręsdama dėl Pareiškėjos 2023 m. balandžio 30 d. Prašymo-paraiškos piniginei socialinei paramai gauti.

Atkreiptinas dėmesys, kad šioje byloje skundžiamo Sprendimo priėmimas Rašte yra argumentuojamas tais pačiais teisiniais pagrindais kaip ir ankstesnis Skyriaus sprendimas, priimtas dėl Pareiškėjos 2022 m. gruodžio 22 d. Prašymo-paraiškos, kurį, kaip minėta, Komisija pripažino neteisėtu, t. y. Įstatymo 25 straipsnio 2 dalimi ir Įstatymo 25 straipsnio 5 dalimi, nors pačiame Sprendime nurodytas Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punktas.

Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracija, teikdama piniginę socialinę paramą, be kita ko, turi teisę 3 mėnesius neteikti pinigines socialinės paramos arba 3 mėnesiams nutraukti jos teikimą vienam gyvenančiam asmeniui, jeigu jis nevykdo šio įstatymo 25 straipsnio 2 punkte nustatytos pareigos ir (ar) 25 straipsnio 3 punkte nustatytos pareigos <...>. Atitinkamai Įstatymo 25 straipsnyje yra nustatytos piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigos, be kita ko – pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti piniginę socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus (2 punktas); sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą (5 punktas).

Taigi, atsižvelgiant į Rašte išdėstytą argumentaciją, remiantis Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytu pagrindu neteikti asmeniui pinigines socialinės paramos, kiekvienu atveju, sprendžiant klausimą dėl paramos teikimo/neteikimo/nutraukimo, būtina aiškiai nustatyti, kad asmuo kompetentingam subjektui pateikė neteisingą informaciją apie savo teisę į piniginę socialinę paramą. Iš Atsakovės argumentų galima suprasti, kad tokia neteisinga informacija, lėmusia skundžiamo Sprendimo priėmimą, Skyrius laikė Pareiškėjos nurodytą gyvenamąją vietą Bute, dėl kurio prašė skirti kompensacijas.

Kitu atveju, kalbant apie Įstatymo 25 straipsnio 5 punkte nustatytos pareigos nevykdymą, būtina sąlyga, kai paramos prašantis asmuo nesudaro sąlygų įgaliotiems savivaldybės administracijos darbuotojams tikrinti jo gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą. Šiuo aspektu, kaip galima suprasti iš Atsakovės argumentų, pareigos nevykdymas buvo konstatuotas dėl to, kad Skyriaus darbuotojams nepavyko pateikti į Pareiškėjos Butą ir jo apžiūrėti.

Iš Atsakovės pateiktų Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktų (minėta, toliau visi kartu – ir Patikrinimo aktai) nustatyta, kad Skyriaus darbuotojai, Pareiškėjai 2023 m. balandžio 30 d. pateikus naują Prašymą-paraišką skirti jai būsto šildymo išlaidų kompensaciją, Pareiškėjos buities ir gyvenimo sąlygas adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiai (minėta, toliau – Butas), bandė patikrinti 2 kartus, tačiau nesėkmingai (b. l. 195-198). 2023 m. gegužės 11 d. Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. 10791-103 10 punkte nurodyta, kad atvykus į butą adresu (*duomenys neskelbtini*), durų niekas neatidarė, per langą matėsi vaikiškas vežimėlis, taip pat nupirktas, bet dar dėžėse esantis vaikiškas maniežas, ant spintelės matėsi padėtas jogurto indelis, butas be naktinių užuolaidų (b. l. 196). Patikrinimas vyko ryte, 8 val. 17 min. Taip pat minėtame dokumente nurodyta, kad nuvykus adresu (*duomenys neskelbtini*) durų niekas neatidarė ir kad buvo palikti informaciniai

pranešimai, kad „buvo vykdomas BTA“. 2023 m. gegužės 31 d. Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. 12583-106 10 punkte pažymėta, kad darbuotojai Pareiškėjos nerado nei (*duomenys neskelbtini*), nei (*duomenys neskelbtini*), durų niekas neatidarė (b. l. 198).

Taip pat iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad Skyriaus darbuotojai vertino Pareiškėjos sunaudojamus elektros energijos ir karšto bei šalto vandens kiekius (b. l. 79, 165-172), taip pat 2023 m. birželio mėn. teikė užklausą UAB „Litesko“ filialui „Telšių šiluma“ teiraudamiesi, koku adresu yra siunčiamos atsiskaitymo sąskaitos už būstą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, taip pat prašydami pateikti atsiskaitymo sąskaitų kopijas už 2022 metų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesius (b. l. 168).

Bylos duomenimis nustatyta, kad Skyrius 2023 m. liepos mėn. raštu kreipėsi į Telšių socialinių paslaugų centrą, prašydamas pateikti informacijos apie Pareiškėjos šeimai teikiamas socialines paslaugas, nurodant koku adresu vyksta Pareiškėjos vaiko tėvo susitikimai su vaiku, koku adresu yra teikiamos paslaugos, kitą informaciją apie Pareiškėjos gyvenamąją vietą (b. l. 174, 176). Iš minėtos įstaigos gauta informacija, kad Pareiškėja su sūnumi gyvena adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, kuriame Pareiškėjai yra teikiamos socialinės paslaugos (b. l. 173, 175). Taip pat nurodyta, jog Pareiškėjos butas yra remontuojamas, todėl ji gyvena kartu su mama mamos bute (b. l. 175).

Kaip minėta, Pareiškėjai paprašius pateikti oficialų raštą, skundžiamu Raštu Skyrius informavo Pareiškėją, kad jai neskirtos kompensacijos, kadangi Pareiškėja, kreipdamasi dėl paramos gavimo nurodė neteisingus duomenis apie savo gyvenamąją vietą (*duomenys neskelbtini*), Telšiai), nes iš Telšių socialinių paslaugų centro gautos informacijos matyti, jog Pareiškėjos faktinė gyvenamoji vieta yra (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose. Taip pat Skyrius savo Sprendimą argumentuoja tuo, kad Pareiškėja 2023 m. gegužės 11 d. ir 2023 m. gegužės 31 d. nesudarė sąlygų Administracijos darbuotojams patikrinti jos gyvenimo sąlygų bute adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, nes į minėtą butą apskritai niekas neįsileido, Pareiškėjos telefonas buvo išjungtas ir su ja susisiekti nepavyko.

Skundu Pareiškėja nesutinka su Skundžiamu sprendimu iš esmės dėl netinkamo jos individualios situacijos vertinimo ir analogiškai nepagrįstai padarytos išvados, jog Pareiškėja nesudarė galimybės Skyriaus darbuotojams tikrinti gyvenimo sąlygas. Tokią savo poziciją Pareiškėja grindžia tuo, kad Skyriaus atsakingi darbuotojai nederino su ja datos ir laiko dėl apsilankymo Bute, o telefonu nepavyko susisiekti dėl objektyvių priežasčių.

Būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacija yra viena iš piniginių socialinės paramos rūšių (Įstatymo 5 straipsnio 2 punktas). Šio įstatymo (ginčui aktuali redakcija galiojusi nuo 2023-04-01 iki 2023-09-30) 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu įtvirtinta, kad gyvenamąją vietą būste deklaravę arba būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į kompensacijas, jeigu kreipimosi dėl kompensacijų metu atitinka šį reikalavimą - kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą. Pagal Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 8 punktą teisę į socialinę paramą turi ir asmuo, kuris vienas augina vaiką (įvaikį) ar vaikus (įvaikius) iki 3 metų <...>. Šioje byloje nustatyta, kad Pareiškėja viena augina vaiką (sūnų), gimusį 2022 metais (b. l. 95, 110, 122, 133, 153).

Kreipimosi dėl piniginių socialinės paramos tvarka reglamentuota Įstatymo 20 straipsnyje. Minėtoje teisės normoje nustatyta, kad bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl piniginių socialinės paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės arba savivaldybės, kurios teritorijoje yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administraciją, o asmenys, nedeclaravę gyvenamosios vietos ir neįtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją. Būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo dėl piniginių socialinės paramos kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje yra nuomojamas būstas, administraciją (20 straipsnio 1 dalis).

Kreipdamasis dėl piniginės socialinės paramos, asmuo pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus ir prašyme-paraiškoje nurodo piniginės socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis apie: 1) save ir bendrai gyvenančius asmenis; 2) veiklos pobūdį; 3) turimą turtą ir šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 6–11 punktuose ir 2 dalyje nurodyto turto vertę; 4) gaunamas pajamas; 5) kitą piniginei socialinei paramai gauti būtiną informaciją (20 straipsnio 2 dalis). Prie prašymo-paraiškos pridedamos bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pažymos apie šio įstatymo 17 straipsnyje nurodytas pajamas, gautas per 3 praėjusius mėnesius iki mėnesio, nuo kurio skiriama piniginė socialinė parama, arba, jeigu pajamų šaltinis yra pasikeitęs arba tą mėnesį, nuo kurio skiriama piniginė socialinė parama, yra gauta vienkartinė išmoka ar iš karto už du ir daugiau mėnesių išmokėtos kas mėnesį gaunamos pajamos, pajamas to mėnesio, nuo kurio skiriama piniginė socialinė parama, išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registru bei valstybės informacinių sistemų. Visų prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą prašymą-paraišką pateikęs asmuo patvirtina savo parašu (3 dalis). Prašymą-paraišką pateikęs asmuo pateikia duomenis apie mėnesio, einančio prieš prašymo-paraiškos pateikimo mėnesį, paskutinę dieną turimą turtą, nurodytą šio įstatymo 14 straipsnyje, ir tai patvirtinančius dokumentus, išskyrus atvejus, kai savivaldybės administracija duomenis gauna iš valstybės ir žinybinių registru bei valstybės informacinių sistemų. Šie duomenys, jeigu nėra pasikeitimų, pateikiami kas 12 mėnesių. Šiam terminui pasibaigus, socialinės paramos teikimo laikotarpiu iki paramos teikimo laikotarpio pabaigos naujų duomenų apie turimą turtą pateikti nereikia (4 dalis). Savivaldybės administracija gautą prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti užregistruoja prašymo-paraiškos pateikimo dieną ir prašymą-paraišką pateikusiam asmeniui įteikia informacinį lapelį. Jeigu pateikti ne visi reikiami dokumentai, informacija apie trūkstamus dokumentus įrašoma į informacinį lapelį. Piniginei socialinei paramai gauti trūkstami dokumentai pateikiami ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai pajamos piniginei socialinei paramai gauti apskaičiuojamos šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta tvarka <...> (6 dalis).

Telšių rajono savivaldybės gyventojų kreipimosi dėl piniginės socialinės paramos ir periodinės, sąlyginės, tikslinės, vienkartinės pašalpos skyrimo, mokėjimo ir atsiskaitymo su paslaugas teikiančiomis įmonėmis tvarka detalizuojama Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos apraše, patvirtintame Telšių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. sausio 29 d. sprendimu Nr. T1-22 „Dėl Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Tvarkos aprašas, ginčui aktuali redakcija galiojusi nuo 2023-07-05 iki 2023-10-03). Tvarkos apraše nustatyta, kad Socialinės paramos ir rūpybos skyriaus ir seniūnijų specialistai vertindami prašymus-paraiškas atlieka įvairius veiksmus, tame tarpe ir pareiškėją pasirašytinai supažindina su jo teisėmis ir pareigomis bei įteikia informacinį lapelį, nurodo reikalingus pateikti trūkstamus dokumentus, pateikimo terminą, priėmusio specialisto kontaktus <...> (12.3 papunktis); iš pareiškėjo pareikalauja papildomų dokumentų raštu ar elektroniniu paštu, nurodydami pateikimo terminą, kai paaiškėja naujos aplinkybės teisei į paramą nustatyti (12.4 papunktis).

Taigi, asmuo, siekiantis gauti socialinę pašalpą, turi pateikti atsakingai institucijai nustatytos formos prašymą bei informaciją, ir dokumentus, patvirtinančius jo atitiktį nustatytiems asmenų, pretenduojančių gauti socialinę pašalpą, reikalavimams.

Nagrinėjamu atveju svarbu akcentuoti teisės aktuose nustatytas socialinę paramą gaunančių asmenų pareigas, kadangi, būtent, nustatytų pareigų nevykdymu Atsakovė grindžia savo priimtą sprendimą Pareiškėjos atžvilgiu.

Taigi, siekdamas užtikrinti, jog socialinė parama būtų teikiama tada, kai jos labiausiai reikia bei racionaliai naudoti turimus išteklius, įstatymų leidėjas Įstatymo 25 straipsnyje įtvirtino piniginei socialinei paramai gaunančių asmenų pareigas: 1) išnaudoti visas teisėtas kitų pajamų gavimo galimybes (sudaryti teismo patvirtintą sutartį dėl vaiko (įvaikio) materialinio išlaikymo, kreiptis dėl išmokų, mokamų pagal Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, kitų priklausančių išmokų ir (ar) pašalpų ir kita); 2) pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-

paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti piniginę socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus; 3) per mėnesį pranešti apie materialinės padėties pasikeitimą ar atsiradusias aplinkybes, turinčius įtakos teisei į piniginę socialinę paramą arba piniginės socialinės paramos dydžiui; 4) savivaldybės administracijos reikalavimu deklaruoti turimą turtą (įskaitant gaunamas pajamas) Gyventojų turto deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka; 5) sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą; 6) Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka dalyvauti savivaldybės administracijos organizuojamoje visuomenei naudingoje veikloje; 7) dalyvauti savivaldybės administracijos parengtoje užimtumo didinimo programoje. Be kita ko, Įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad visų prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų teisingumą prašymą-paraišką pateikęs asmuo patvirtina savo parašu.

Administracija, teikdama paramą, turi teisę paramos neteikti ar nutraukti jos teikimą, jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo Įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų, iki šios pareigos bus įvykdytos (Tvarkos aprašo 45.5 papunktis). Taigi, kaip anksčiau minėta, šiuo atveju aktuali Įstatymo 25 straipsnio 5 punkte įtvirtinta paramos gavėjo pareiga sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, o taip pat paramos gavėjo pareiga, numatyta Įstatymo 25 straipsnio 2 punkte, pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą prašymo-paraiškos formą ir jos priedus pateikti visą ir teisingą informaciją, įrodančią bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens teisę gauti piniginę socialinę paramą, ir būtinus piniginei socialinei paramai gauti dokumentus, kurių nesilaikymas taip pat gali nulemti paramos neskyrimą. Be kita ko, svarbus ir Tvarkos aprašo 45.10 papunktis, kuriame numatyta, jog Administracija turi teisę, patikrinusi bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, neteikti kompensacijų ar nutraukti jų teikimą, jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba ją išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba kartu su vienu gyvenančiu asmeniu arba bendrai gyvenančiais asmenimis būste nuolat faktiškai gyvena asmuo (asmenys), kuris (kurie) nėra deklaravęs (deklaravę) gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja. Analogiška Administracijos pareiga nustatyta ir Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 11 punkte.

Tvarkos aprašo 44.7 papunktyje reglamentuojama, kad Administracija, teikdama paramą, privalo kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų apie turimą turtą ir gaunamas pajamas, tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kurio pagrindu piniginei socialinei paramai gali būti skiriama, neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas. Analogiška Administracijos pareiga nustatyta ir Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 8 punkte.

Iš aptarto teisinio reglamentavimo darytina išvada, kad esant poreikiui ir (ar) kilus pagrįstam įtarimui dėl galimai neteisingai prašyme-paraiškoje nurodytos informacijos, Atsakovė turi imtis atitinkamų veiksmų – patikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą ir jo pagrindu skirti, neskirti piniginę socialinę paramą ar nutraukti jos mokėjimą. Kaip matyti iš skundžiamo Sprendimo, Skyrius neskyrė Pareiškėjai kompensacijų dėl dviejų priežasčių, t. y. Pareiškėja nesudarė galimybės Bute patikrinti buities ir gyvenimo sąlygų ir kad Pareiškėja faktiškai gyvena kitu adresu ((*duomenys neskelbtini*), Telšiuose) nei nurodo Prašyme-paraiškoje.

Taigi, šiuo atveju reikšminga tai, ar Skyrius išvada, kad Pareiškėja bute, kuriame deklaruota jos gyvenamoji vieta ((*duomenys neskelbtini*), Telšiai), faktiškai negyvena, ir, ar Pareiškėja turėjo realią galimybę sudaryti sąlygas Skyriaus darbuotojams patikrinti jos gyvenamąją vietą – leisti apžiūrėti konkretų Butą.

Skundžiamame Rašte pateikiama išvada, kad Pareiškėja Prašyme-paraiškoje nurodė neva neteisingus duomenis, kadangi ji gyvena kitu adresu. Šią išvadą Atsakovė grindė prie atsiliepimo

pridėtais Telšių socialinių paslaugų centro 2023 m. liepos 5 d. ir 2023 m. liepos 19 d. raštais (b. l. 173, 175), kuriuose nurodoma, kad Pareiškėja su sūnumi gyvena adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, Pareiškėjos vaiko susitikimai su tėvu vyks Pareiškėjos namuose (Bute) ir šalia jos namų, socialinės paslaugos Pareiškėjai teikiamos adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, taip pat patikslinama, nuo kada Pareiškėjai teikiamos socialinės paslaugos, kad nuo paslaugų teikimo pradžios iki šiol Pareiškėjos faktinė gyvenamoji vieta nepasikeitė ir pateikiamas Pareiškėjos telefono numeris. Taip pat Atsakovė atsiliepiame kaip galimą Pareiškėjos gyvenimo kitu adresu įrodymą grindžia tuo, kad Buto elektros energijos ir karšto vandens suvartojimo kiekiai labai maži, daugiau vartojama šalto vandens (tą, pasak Atsakovės, patvirtina ir UAB „Litesko“ filialo „Telšių šiluma“ pateikta informacija atsiskaitymo sąskaitose) (b. l. 166-167, 169-172). Kaip reikšminga aplinkybė pateikiama ir UAB „Litesko“ filialo „Telšių šiluma“ informacija, kad sąskaitos už Butui suteiktas paslaugas siunčiamos adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose (b. l. 165).

Tačiau šie Atsakovės nurodyti argumentai, Komisijos nuomone, nei savaime, nei vertinant kartu negali patvirtinti arba paneigti aplinkybės apie faktinę Pareiškėjos gyvenamąją vietą. Pirmiausia, kalbant apie Atsakovės išvadas dėl elektros energijos, šalto ir karšto vandens suvartojimo rodiklius Pareiškėjos Bute, neaišku, kokį šių komunalinių paslaugų suvartojimo kiekį už atitinkamą laikotarpį Skyrius laikytų tinkamu ir pakankamu, kad konstatuoti faktą, jog asmuo gyvena ten, kur deklaruoja. Iš Administracijos pateiktų įrodymų neaišku, kokiais kriterijais ir teisės aktais vadovaujamosi sprendžiant, kiek Pareiškėja su mažamečiu vaiku turi, privalo suvartoti elektros energijos, karšto ir šalto vandens. Skyriaus surinkti duomenys iš komunalinių paslaugų tiekėjų neprieštarauja Pareiškėjos išdėstytiems argumentams, kad karšto vandens nevartoja, nes neįrengtas vonios kambarys, kad naudoja tik šaltą vandenį, kad eina praustis pas mamą, kad ji gyvena taupiai.

Kalbant apie Pareiškėjai teikiamas socialines paslaugas pasisakytina tai, kad pateikti Atsakovės dokumentai, t. y. Telšių socialinių paslaugų centro raštai, nepatvirtina fakto, kad Pareiškėja Bute faktiškai negyvena, tuo labiau, kad jame vyksta jos vaiko ir vaiko tėvo susitikimai. Telšių socialinių paslaugų centro 2023 m. liepos 11 d. rašte nurodoma, kad Pareiškėja gyvena pas mamą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiai, nes Butas remontuojamas. Tačiau kuo grindžiama ši informacija nėra aišku – kas, kada ir kaip, iš kokių šaltinių tokias aplinkybes nustatė, todėl, Komisijos nuomone, tokie duomenys negali būti vertinami kaip objektyvūs ir patikimi. Kartu pažymėtina, kad teisės aktuose nėra įtvirtintos paramos prašančio asmens pareigos nuolat būti savo gyvenamoje vietoje, draudimo lankytis ar nakvoti pas kitus šeimos narius, remontuoti gyvenamąją vietą, laikinai išvykti atostogauti ar pan. Šioje dalyje taip pat svarbu akcentuoti, kad Administracijos darbuotojai nebuvo patekę nei į Pareiškėjos Butą, nei į jos mamos butą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, todėl negalima suprasti, kaip Skyriaus darbuotojai nustatė, kuriame iš butų Pareiškėja gyvena, o kuriame faktiškai negyvena.

Dėl to, ar Pareiškėją sudarė/nesudarė galimybę Administracijos darbuotojams tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą adresu (*duomenys neskelbtini*), Telšiuose, pirmiausia pažymėtina, kad po priimto 2023 m. birželio 2 d. Sprendimo jokių veiksmų dėl Pareiškėjos gyvenamosios vietos patikrinimo Skyriaus įgalioti darbuotojai nesiėmė ir duomenų apie tokius veiksmus nepateikė. Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad sudarymas/nesudarymas galimybės tikrinti – tai valinis veiksmas, kurį nulemia vienoks ar kitos konkretaus asmens apsisprendimas. Atitinkamai neišpėjus Pareiškėjos apie numatomą gyvenimo sąlygų patikrinimą, nežinant Pareiškėjai nei patikrinimo datos, nei laiko, nei vietos – negalima tikėtis valinio jos apsisprendimo dėl patikrinimo galimybių sudarymo/nesudarymo. Byloje nėra pateikta įrodymų, kad su Pareiškėja buvo tariamasi, kad Pareiškėjai būtų aiškiai ir priimtinu būdu pranešta apie numatomo patikrinimo laiką ir vietą, todėl visiškai nepagrįsta Atsakovės išvada, kad Pareiškėja nevykdė pareigos (Įstatymo 25 straipsnio 5 punktą) ir nesudarė galimybės Skyriaus darbuotojams tikrinti jos gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas yra vienas iš dokumentų teisei į piniginę socialinę paramą nustatyti (Įstatymo 20 straipsnio 9 dalis). Teisės aktų nustatyta tvarka Atsakovei suteikta teisė tikrinti asmenų, siekiančių gauti piniginę socialinę paramą, gyvenimo sąlygas, turimą turtą. Minėtas patikrinimas yra įforminamas buities ir gyvenimo sąlygų

patikrinimo aktu ir įvertinusi jo turinį Administracija gali priimti sprendimą skirti, neskirti ar nutraukti pinigines socialines paramos mokėjimą. Iš byloje pateiktų dokumentų matyti, kad 2023 m. gegužės 11 d. ir 31 d. Patikrinimo aktai buvo surašyti nedalyvaujant Pareiškėjai, nepatekus į Butą, minėtuose Patikrinimo aktuose nėra fiksuota jokių reikšmingų aplinkybių, todėl šiame kontekste išvis neaišku, kokius duomenis apie Pareiškėjos gyvenimo sąlygas, turimą turtą ar kt. Atsakovė įvertino, kokias išvadas padarė ir kaip tos išvados sąlygojo skundžiamą Sprendimą.

Iš byloje pateiktų duomenų matyti, kad Pareiškėja, nagrinėjant jos pateiktus Prašymus-paraiškas dėl kompensacijų skyrimo, teikė Skyriaus specialistams prašomą informaciją, t. y. bendradarbiavo su atsakingais darbuotojais. Tai reiškia, kad Atsakovei buvo žinomi ir būdai, ir komunikavimo su Pareiškėja priemonės, tačiau siekiant atlikti Pareiškėjos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą tos priemonės nebuvo išnaudotos. Pažymėtina, kad pinigine socialine parama teikiama vadovaujantis, be kita ko, bendradarbiavimo ir dalyvavimo principu, reiškiančiu, kad pinigines socialines paramas teikimas remiasi asmenų, kurie kreipiasi dėl pinigines socialines paramas, bendruomenės, bendrojo naudojimo objektų valdytojų, nevyriausybinių organizacijų, savivaldybės, valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba, ir kt. principais (Įstatymo 3 straipsnis). Šiuo atveju, Komisija konstatuoja, kad Skyriaus darbuotojai pažeidė minėtus principus ir veikė formaliai.

Atsakovės su atsiliepimu pateikta papildoma medžiaga, t. y. 2021 m. Pareiškėjos Buto nuotraukos, socialinio tinklo „Facebook“ ekrano kopijos bei informacija iš viešosios erdvės apie Pareiškėjos pomėgius fotografuoti, nėra susiję su priimtu Sprendimu ir nagrinėjamo ginčo dalyku, todėl Komisijos nevertinami.

Anksčiau šiame sprendime jau minėta, jog Pareiškėja ne pirmą kartą kreipėsi į Atsakovę dėl kompensacijų skyrimo. Atitinkamai Komisija savo 2023 m. birželio 2 d. Sprendimu jau buvo nustačiusi, jog Telšių rajono savivaldybės administracija, pažeisdama teisės aktų reikalavimus, tinkamai neišnaginėjo Pareiškėjos Prašymo-paraiškos, nepasisakė dėl esminių argumentų, nepagrindė savo išvadų logiškais motyvais, nesusiejo faktinės situacijos su aktualiomis teisės normomis, todėl įpareigojo Atsakovę 2022 m. gruodžio 22 d. Prašymą-paraišką išnagrinėti iš naujo ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą. Tačiau iš esmės tą patį Prašymą-paraišką išnaginėjusi to paties viešojo administravimo subjekto institucija, priėmė tokį patį – neteisėtą ir nepagrįstą, skundžiamą Sprendimą, dėl kurio ginčas kilęs šioje byloje. Tokiai praktikai negalima pritarti, nes viešojo administravimo subjektai, pagal kompetenciją nagrinėdami suinteresuotų asmenų prašymus, turi atsižvelgti į suinteresuotų asmenų lūkesčius, jų teisėtus interesus ir priimti tokį administracinį aktą, kurį galima realiai įvykdyti, be to, neturi likti neatsakytų klausimų, palikta neaiškumų, darančių susiklosčiusią situaciją iki galo neišspręstą arba tampančiu teisinio ginčo tarp šalių šaltiniu ir todėl reikalaujančiu papildomo, pakartotinio, kaip šiuo atveju, ikiteisminius administracinius ginčus nagrinėjančios institucijos įsikišimo. Formaliai ir biurokatiškai vykdomos viešojo administravimo funkcijos nesiderina su gero administravimo principu (pvz. LVAT 2015 m. birželio 25 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2150-492/2015).

Taip pat vertinant Atsakovės Pareiškėjai nurodomus teisinius pagrindus pasisakytina tai, kad byloje pateikti duomenys byloja apie Atsakovės Skundžiamo sprendimo pateikiamo teisinio pagrindimo nenuoseklumą, nepakankamą aiškumą ir išsamumą. Antai Skundžiamame sprendime kompensacijos neskyrimo teisiniai pagrindai nurodomi Įstatymo 25 straipsnio 2 ir 5 dalys, per SPIS Pareiškėjai siųstame nurodomas kitas teisinis pagrindimas, t. y. Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 3 punktas (b. l. 31), minėtas teisinis pagrindas pateikiamas ir kituose Administracijos su atsiliepimu pateikiamuose dokumentuose (b. l. 85, 87). Be visų aukščiau nurodytų teisinių nuostatų, atsiliepime minimas ir Įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 11 punktas (b. l. 80). Šios aplinkybės rodo, kad skundžiamas Sprendimas negali būti laikomas teisiškai pagrįstu ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) 10 straipsnio prasme.

Pasak Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (šiuo aspektu žr. 2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁶⁰²-2112/2012). Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje (atitinka dabar galiojančio VAI

10 straipsnio redakciją) individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (žr. pvz., 2010 m. balandžio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-737/2010; 2014 m. rugsėjo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-47/2014; 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Viešojo administravimo subjekto aktas, stokojantis informacijos, prasilenkia su gero viešojo administravimo principu (žr., pvz., 2012 m. birželio 25 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1750/2012). Individualus administracinis aktas, kuriame pakankamai išsamiai nėra nurodomos aplinkybės ir teisės normos, kuriomis yra grindžiamas teisės aktas, neišaiškinama jo apskundimo tvarka, neatitinka ir gero viešojo administravimo principo. Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga užtikrinti, kad privatus asmenys galėtų veiksmingai ir tinkamai pasinaudoti jiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos, kitų nacionalinės teisės aktų bei tarptautinių dokumentų suteikiamomis teisėmis ir laisvėmis. Tiek valdžios institucijos, tiek teismai, siekdami įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių aplinkybių visumą (žr. 2013 m. kovo 5 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-185/2013; 2013 m. gegužės 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-878/2013; 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-385/2014; 2015 m. birželio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1872-552/2015).

Atsižvelgusi į nustatytas aplinkybes, Komisija daro išvadą, kad Atsakovės priimtas Sprendimas neatitinka ginčo santykius reglamentuojančių teisės normų, turi esminių motyvacijos ir pagrįstumo trūkumų, neatitinka VAĮ 10 straipsnio nuostatų, neleidžia suvokti Pareiškėjai tokio sprendimo priežasčių, todėl yra neteisėtas ir kartu su Raštu naikintinas, nustatant įpareigojimus Atsakovei.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktais, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti Telšių rajono savivaldybės administracijos socialinės apsaugos ir rūpybos skyriaus 2023 m. liepos 20 d. sprendimą Nr. 7563 ir 2023 m. rugpjūčio 17 d. raštą Nr. V4-2207 „Dėl informacijos pateikimo“, ir įpareigoti Telšių rajono savivaldybės administraciją pareiškėjos E. K. (*duomenys neskelbtini*) 2022 m. gruodžio 22 d. ir 2023 m. balandžio 30 d. Prašymus-paraiškas piniginei socialinei paramai gauti nagrinėti iš naujo.

Bylos šalys per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos turi teisę apskusti sprendimą Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos nariai

Linas Dagys

Vaida Paurienė